

YENİLİK VE EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

YAPAY ZEKÂNIN KAPASİTESİ VE SINIRLARI:

OECD'nin "Yapay Zekâ Yetkinlik Göstergelerinin Tanıtımı" raporuna göre, yapay zekâ sistemleri **dokuz yetkinlik alanı ve beş zorluk seviyesi** çerçevesinde ele alınmaktadır.

Kasım 2022'den bu yana yapay zekâ hızla gelişmiş; ancak bu teknolojiyi anlama ve değerlendirme kapasitesi aynı ölçüde ilerleyememiştir. OECD, 50'den fazla uzman ve araştırmacının katkısıyla yürütülen beş yıllık çalışmasıyla bu boşluğu gidermeyi amaçlamakta ve politika yapıcılara yapay zekâ yetkinliklerini insan becerileriyle karşılaştırma imkânı sunmaktadır.

İnsan Zekâsının Anatomisi

OECD, yapay zekâyı insan psikolojisinden hareketle 9 farklı alanda karşılaştırıyor:

1. **Dil:** Doğal dil işleme ve çok dilli iletişim.
2. **Sosyal Etkileşim:** Sosyal ipuçları, duygusal algı ve kimlik.
3. **Problem Çözme:** Çok adımlı akıl yürütme ve analiz.
4. **Yaratıcılık:** Yenilikçi ve değerli çıktılar üretme.
5. **Üstbiliş ve Eleştirel Düşünme:** Kendi süreçlerini izleme ve değerlendirme.
6. **Bilgi, Öğrenme ve Hafıza:** Bilgiyi temsil etme ve yeni durumlara aktarma.
7. **Görme:** Görsel sahneleri ve nesnelere yorumlama.
8. **Manipülasyon:** Fiziksel nesnelere etkileşim kurma.
9. **Robotik Zekâ:** Karmaşık ve belirsiz ortamlarda özerk hareket.

Bu göstergeler, yapay zekâ sistemlerinin insan yetkinliklerine ulaşma düzeyini belirleyen bir ölçüt sunmaktadır.

Zorluk Seviyelerini Ölçmek

Yetkinlikler, basitten karmaşığa doğru uzanan beş düzeyli bir ölçekle değerlendirilmektedir. Ölçeğin üst basamakları, yapay zekâ sistemleri için en zorlayıcı ve henüz tam olarak aşılammış yetkinlikleri kapsamaktadır. Her bir düzey, makinenin neyi doğru ve tutarlı biçimde gerçekleştirebildiğini tanımlayan bir standart niteliğindedir.

Yapay Zekâ Bugün Nerede?

Yapay zekâ; Dil, Problem Çözme, Bilgi, Öğrenme ve Hafıza ve kısmen Görme yetkinliklerinde Düzey 3–4 bandına ulaşmış ya da bu banda yaklaşmış durumdadır. Buna karşılık, Sosyal Etkileşim ve Üstbiliş ve Eleştirel Düşünme gibi daha derin bilişsel ve insani alanlarda Düzey 1–2 seviyelerinde kalmaktadır.

Yapay Zekâ Bugün Nerede?

Öte yandan, fiziksel dünya ile etkileşim gerektiren Manipülasyon ve Robotik Zekâ yetkinlikleri hâlen büyük ölçüde Düzey 2 civarında seyrederken, Yaratıcılık alanı ise bağlama bağlı olarak Düzey 2–3 aralığında konumlanmaktadır.

Kaynak:

OECD (2025), "AI Competency Indicators: Beta Version", OECD AI and the Future of Skills Project.